

Απεργία ενοικίου;

Μια στρατηγική αξιολόγηση των απεργιών
ενοικίου μες στην ιστορία έως και σήμερα

Editorial Segadores και Col-lectiu Bauma
2020

Απεργία ενοικίου;

Μια στρατηγική αξιολόγηση των απεργιών
ενοικίου μες στην ιστορία έως και σήμερα

Editorial Segadores και Col·lectiu Bauma
2020

Το παρόν έντυπο μεταφράστηκε στα ελληνικά από το Σωματείο Βάσης Ενοικιαστών Αθήνας και διανέμεται δωρεάν.

Αν και το αρχικό κείμενο δημοσιεύτηκε σ' ένα εντελώς διαφορετικό πλαίσιο — εν μέσω της πανδημίας COVID-19 — θεωρούμε πως τόσο η αξία της ιστορικής καταγραφής των απεργιών ενοικίων όσο και τα πολιτικά συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν οι συγγραφείς παραμένουν επίκαιρα και βαθιά ενδυναμωτικά.

Για τους λόγους αυτούς, προχωρήσαμε στην ελληνική έκδοση της μπροσούρας, με στόχο να αναδειχθεί και στη χώρα μας το ιστορικό βάθος της απεργίας ενοικίου — μιας μορφής πάλης ιδιαίτερα αποτελεσματικής στα χέρια των ενοικιαστών.

Απρίλιος 2025

Περιεχόμενα

Εισαγωγή από την CrimethInc.	4
Είναι η ώρα για απεργία στα ενοίκια;.....	5
Τι είναι η απεργία ενοικίου και πώς λειτουργεί;.....	6
Ιστορικές απεργίες και τα κοινά τους χαρακτηριστικά	7
Το κτήμα του De Freyne, Ρόσκομον, Ιρλανδία, 1901.....	7
Απεργία των «Σκουπών», Μπουένος Άιρες και Ροζάριο, 1907	8
Απεργία ενοικίου στο Μανχάταν, Νέα Υόρκη, 1907	9
Ο Στρατός της κυρίας Μπάρμπουρ, Γλασκώβη, 1915	9
Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας, Βαρκελώνη, 1931	11
St. Pancras, Λονδίνο, 1959-1960.....	13
Autoriduzione, Ιταλία, δεκαετία του 1970.....	16
Soweto Township, Νότια Αφρική, δεκαετία του 1980	18
Boyle Heights Mariachis, Λος Άντζελες, 2017	19
Burlington United, Λος Άντζελες, 2018	20
Parkdale, Τορόντο, 2017-2018.....	20
Κοινά χαρακτηριστικά	21
Τρέχουσες συνθήκες: περισσότερο από επαρκείς.....	22
Ανησυχίες των ενοικιαστών	24
Πρακτικές και νομικές ανησυχίες	24
Συναισθηματικές ανησυχίες.....	25
Οργανώσεις ειδικές στον αγώνα για τη στέγαση	26
Ορισμένα συμπεράσματα.....	30

Εισαγωγή από την CrimethInc.

Σε όλο τον κόσμο κυκλοφορούν εκκλήσεις για απεργίες ενοικίου ως απάντηση στις οικονομικές δυσχέρειες που προκαλεί η πανδημία COVID-19. Την τελευταία δεκαετία, οι τιμές των ακινήτων έχουν εκτοξευθεί στα ύψη και ο εξευγενισμός έχει καταστρέψει αμέτρητες κοινότητες. Το κόστος στέγασης ήταν ήδη μη βιώσιμο πολύ πριν η πανδημία επιβάλει το ζήτημα.

Ωστόσο, πώς θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε σε απεργία ενοικίου ενάντια στην ίδια την οικονομία; Όταν σκεφτόμαστε τις απεργίες ενοικίου, συνήθως σκεφτόμαστε ένα μοντέλο που στοχεύει έναν συγκεκριμένο ιδιοκτήτη, προωθώντας συγκεκριμένα αιτήματα. Στην πραγματικότητα, όπως τεκμηριώνει το κείμενο που ακολουθεί, αυτή η στρατηγική έχει εφαρμοστεί αποτελεσματικά σε πολύ ευρύτερη βάση στο παρελθόν. Σε μια κρίση κατά την οποία τεράστιος αριθμός ανθρώπων δεν θα μπορεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του, είτε το επιθυμεί είτε όχι, το σημαντικό είναι να αναπτυχθούν δίκτυα που θα μπορούν να υπερασπιστούν όλους όσους δεν μπορούν να πληρώσουν. Τους επόμενους μήνες, θα πρέπει να δημιουργήσουμε την ικανότητα να αντιμετωπίσουμε κάθε ιδιοκτήτη που επιχειρεί να τιμωρήσει ή να κάνει έξωση στους κατοίκους.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι προσαρμοσμένο από την ισπανική έκδοση της Editorial Segadores και της Col·lectiu Bauma, η οποία δημοσιεύθηκε στην Καταλονία νωρίτερα αυτή την εβδομάδα. Οι συγγραφείς εξετάζουν πάνω από έναν αιώνα απεργιών ενοικίου σε όλο τον κόσμο με την ελπίδα να εντοπίσουν τι τις κάνει να πετυχαίνουν ή να αποτυγχάνουν, προκειμένου να αξιολογήσουν αν αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή για μια παγκόσμια απεργία ενοικίου.

26 Μαρτίου, 2020

Είναι η ώρα για απεργία στα ενοίκια;

“Το γεγονός ότι υπάρχουν ένα σωρό άνθρωποι που ξαφνικά ενδιαφέρονται για μια απεργία ενοικίου οι οποίοι δεν έχουν καμία εμπειρία με τον συμβατικό τρόπο οργάνωσης δεν είναι σημάδι αυθορμητισμού ή υπεραριστερισμού ή κάποιας ηθικής αποτυχίας να έχουν ασχοληθεί προηγουμένως με την ορθόδοξη οργάνωση. Είναι σημάδι του γεγονότος ότι οι μεταβαλλόμενες υλικές συνθήκες παρουσίασαν αυτή τη στρατηγική ως μια στρατηγική που συνδυάζει α) επιβίωση & β) νέα αυξημένη μόχλευση. Οι νέες συνθήκες σημαίνουν νέους τρόπους οργάνωσης αντί να πατάς το πόδι σου και να επιμένεις στο παλιό είδος”.

- Joshua Clover

“Αλλά δεν μπορώ να τους διώξω όλους ταυτόχρονα!”

- Προφανώς, ένας ιδιοκτήτης ζητούσε συμβουλές μέσω ενός διαδικτυακού φόρουμ αφού έλαβε επιστολές από καθέναν από τους 32 ενοικιαστές του κτιρίου “του” που δήλωναν την πρόθεσή τους να απεργήσουν. 25 Μαρτίου 2020, Χιούστον, TX

Οι καιροί είναι περίεργοι. Η άνοιξη έφτασε, συνοδευόμενη από μια πανδημία που προκαλείται από έναν ιό που έχει προχωρήσει με ανησυχητική ταχύτητα, και την ολοκληρωτική αντίδραση του κράτους που μας βάζει σε μια νέα κατάσταση. Ενώ η αστυνομία απολαμβάνει τις νέες εξουσίες της, πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει τη δουλειά τους και πολλοί περισσότεροι δεν έχουν ήδη ιδέα πώς θα τα καταφέρουν μέχρι το τέλος του μήνα. Σε αυτό το πλαίσιο, αναδύονται ανυπότακτες φωνές και η ιδέα της απεργίας ενοικίου έχει κερδίσει έδαφος. Εμείς στο Editorial Segadores και στο Col-lectiu Bauma θελήσαμε να διερευνήσουμε αυτό το είδος απεργίας, εξετάζοντας ορισμένα διάσημα παραδείγματα του παρελθόντος και φανταζόμενοι πώς θα μπορούσε να μοιάζει μια απεργία ενοικίου στην εποχή του κοροναϊού. Ελπίζουμε ότι αυτοί οι προβληματισμοί θα βοηθήσουν όποιον ενδιαφέρεται να χαράξει στρατηγική και να δράσει. Ως απάντηση στον εγκλεισμό, κριτική σκέψη και άμεση δράση.

Τι είναι η απεργία ενοικίου και πώς λειτουργεί;

Απεργία ενοικίου είναι όταν μια ομάδα ενοικιαστών αποφασίζει συλλογικά να σταματήσει να πληρώνει ενοίκιο. Μπορεί να έχουν τον ίδιο ιδιοκτήτη ή να ζουν στην ίδια γειτονιά. Αυτό μπορεί να συμβεί στο πλαίσιο μιας άλλης καμπάνιας ή ως μέρος ενός μεγαλύτερου αγώνα, ή μπορεί να είναι ο κύριος άξονας ενός αγώνα κατά του εξευγενισμού, κατά των ανυπόφορων συνθηκών διαβίωσης, κατά της φτώχειας γενικά, κατά του ίδιου του καπιταλισμού.

Για να πετύχει, μια απεργία ενοικίου απαιτεί τρία στοιχεία:

1. Κοινή δυσaréσκεια. Στην αρχή, ακόμη και αν οι γείτονες δεν έχουν συλλογικοποιήσει τα αιτήματά τους, είναι απαραίτητο πολλοί από αυτούς να αντιλαμβάνονται την κατάσταση με τον ίδιο περίπου τρόπο: ότι είναι εξωφρενική ή απαράδεκτη, ότι κινδυνεύουν να χάσουν την πρόσβαση στη στέγη τους και ότι δεν εμπιστεύονται τους καθιερωμένους διαύλους για την απονομή δικαιοσύνης.

2. Εξωστρέφεια. Όπως θα δούμε παρακάτω, η συντριπτική πλειονότητα των απεργιών ενοικίασης ξεκινά με μια σχετικά μικρή ομάδα ανθρώπων και αναπτύσσεται από εκεί. Ως εκ τούτου, χρειάζονται τα μέσα για να διαδώσουν το κάλεσμά τους σε δράση, να επικοινωνήσουν τα παράπονά τους και να ζητήσουν υποστήριξη και αλληλεγγύη. Σε πολλές περιπτώσεις, οι απεργοί μπορούν να νικήσουν με τη συμμετοχή μόνο του ενός τρίτου των ενοικιαστών ενός ακινήτου σε μια απεργία ενοικίου, αλλά η επαρκής προβολή είναι απαραίτητη για να φτάσουν σε αυτούς τους αριθμούς και να γίνει πειστική η απειλή ότι η απεργία θα εξαπλωθεί.

3. Υποστήριξη. Όσοι απεργούν χρειάζονται υποστήριξη. Χρειάζονται νομική υποστήριξη για τις δικαστικές διαδικασίες, στεγαστική υποστήριξη για όσους χάνουν τα σπίτια τους, φυσική υποστήριξη για να πολεμήσουν τις εξώσεις και στρατηγική υποστήριξη για να αντιμετωπίσουν την καταστολή σε μεγαλύτερη κλίμακα. Σε πολλές περιπτώσεις, ειδικά σε μεγάλες απεργίες, οι απεργοί ενοικιαστές έχουν βρει όλη την υποστήριξη που χρειάζονται μέσα στις ίδιες τους τις γραμμές, στηρίζοντας ο ένας τον άλλον και δημιουργώντας τις απαραίτητες δομές για να επιβιώσουν. Σε άλλες περιπτώσεις, οι απεργοί στράφηκαν σε υπάρχουσες οργανώσεις για υποστήριξη. Αλλά η πρωτοβουλία για την απεργία προέρχεται πάντα από τους ενοικιαστές που τολμούν να την ξεκινήσουν.

Ιστορικές απεργίες και τα κοινά τους χαρακτηριστικά

Τώρα θα εξετάσουμε πώς επιτεύχθηκαν αυτά τα τρία ζωτικά στοιχεία σε μεγάλες απεργίες ενοικίου μες στην ιστορία.

Το κτήμα του De Freyne, Ρόσκομον, Ιρλανδία, 1901

Το 1901, ξέσπασε απεργία ενοικίου¹ στις φάρμες που ανήκαν στον βαρόνο Ντε Φρέιν, έναν μεγαλοτσιφλικά στην κομητεία Ρόσκομον της Ιρλανδίας. Τις προηγούμενες δεκαετίες, οι ενοικιαστές στην περιοχή είχαν εδραιώσει την οργανωτική τους δύναμη απέναντι στους μεγαλοκτηματίες ιδιοκτήτες, σε ένα κίνημα που συνδεόταν με την αντίσταση κατά της αγγλικής αποικιοκρατίας και τις συνέπειες του Μεγάλου Λιμού. Αυτά τα κινήματα δεν είχαν εδραιωθεί στο Ρόσκομον, αλλά σίγουρα οι κάτοικοι γνώριζαν την πρακτική αυτή και είχαν επίσης συμμετάσχει σε ορισμένες από τις ημιπαράνομες μορφές αντίστασης που αποτελούσαν ανέκαθεν μέρος της μίσθωσης αγροτικής γης (μαζικές συγκεντρώσεις, φυσική αντίσταση στην έξωση, σαμποτάζ, εμπρησμός).

Στις αρχές του 20ου αιώνα, οι κάτοικοι οργανώθηκαν υπό την Ενωμένη Ιρλανδική Λίγκα (United Irish League - UIL), μια εθνικιστική οργάνωση που ασχολιόταν με αγροτικά και οικονομικά ζητήματα. Όταν οι κάτοικοι ξεκίνησαν την αυτόνομη απεργία τους, γρήγορα συνδέθηκαν με την τοπική UIL, ενώ άλλες ομάδες συνδέθηκαν μαζί τους για να υποστηρίξουν την απεργία τους. Ταυτόχρονα, η υψηλόβαθμη ηγεσία της UIL κράτησε αμφιλεγόμενη στάση, προσφέροντας στήριξη κατά περιόδους, αλλά και προσπαθώντας να παρουσιάσει την απεργία ως μια ανεξάρτητη πρωτοβουλία που δεν απέρριπτε πλήρως τις έννοιες της ενοικίασης και της ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι η ηγεσία της UIL εξακολουθούσε να προσπαθεί να πείσει ένα μέρος της τάξης των ιδιοκτητών να συμμαχήσει μαζί τους.

Ανάμεσα στις άμεσες αιτίες της απεργίας περιλαμβανόταν μια καταρρακτώδης βροχή που κατέστρεψε μεγάλο μέρος της συγκομιδής και η οποία ανέβασε την τιμή των ζωοτροφών, την άρνηση του Ντε Φρέιν να μειώσει το κόστος του ενοικίου, τη συσσώρευση χρέους και τις εξώσεις πολλών οικογενειών, καθώς και ένα μακρύ ιστορικό αδικίας σχετικά με την ιδιοκτησία γης, το οποίο επιδεινώθηκε από ένα πρόσφατο επεισόδιο κατά το οποίο σε κάποιους κάτοικους ενός γειτονικού κτήματος είχε επιτραπεί να αγοράσουν γη, ενώ όλοι οι ενοικιαστές του Ντε Φρέιν αναγκάστηκαν να συνεχίσουν να ζουν σαν δούλοι-πάροικοι.¹

1 Daphne Dyer Wolf, "Two Windows: De Freyne Rent Strike 1901-1903" (διδακτορική διατριβή). Πανεπιστήμιο Drew, 2019.

Η απεργία ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 1901. Στην αρχή, πολλοί από τους ενοικιαστές του Ντε Φρέιν οργανώθηκαν κρυφά και ανεπίσημα, καθώς η UIL δεν πήρε την πρωτοβουλία, αν και στήριξε τους ενοικιαστές. Η απεργία επεκτάθηκε και σε άλλα κτήματα και διήρκεσε πάνω από ένα χρόνο. Πάνω από το 90% των ενοικιαστών στα κτήματα του Ντε Φρέιν συμμετείχαν. Αντιστάθηκαν στις εξώσεις χτίζοντας οδοφράγματα, πετώντας πέτρες στην αστυνομία και κατασκευάζοντας παράνομα νέες κατοικίες.

Όλα αυτά προκάλεσαν εθνικό σκάνδαλο. Το 1903, το αγγλικό κοινοβούλιο αναγκάστηκε να υιοθετήσει μια εκτεταμένη αγροτική μεταρρύθμιση, βάζοντας τέλος στο σύστημα της αγρομίσθωσης.

Απεργία των «Σκουπών», Μπουένος Άιρες και Ροζάριο, 1907

Τον Αύγουστο του 1907, ο Δήμος του Μπουένος Άιρες αποφάσισε αύξηση των φόρων για το επόμενο έτος. Αμέσως, οι ιδιοκτήτες άρχισαν να αυξάνουν τα ενοίκια. Οι συνθήκες στις φτωχές περιοχές ήταν ήδη άθλιες. Το προηγούμενο έτος, η Περιφερειακή Ομοσπονδία Εργατών της Αργεντινής (FORA) είχε κάνει καμπάνια για τη μείωση των ενοικίων.

Στις 13 Σεπτεμβρίου, οι γυναίκες σε 137 διαμερίσματα ενός οικοδομικού τετραγώνου ξεκίνησαν αυθόρμητη απεργία.^{2 3} Έδιωξαν τους δικηγόρους, τους αξιωματούχους, τους δικαστές και την αστυνομία που προσπάθησαν να εκδιώξουν τους ενοικιαστές. Μέχρι το τέλος του μήνα, περισσότεροι από 100.000 ενοικιαστές συμμετείχαν στην απεργία η οποία καθοδηγούνταν από γυναίκες που οργανώνονταν σε επιτροπές με τη βοήθεια κινητοποιήσεων και δομών που οργάνωνε η FORA. Απαίτησαν μείωση του ενοικίου κατά 30% κι όταν η αστυνομία ήρθε να κάνει έξωση σε έναν ενοικιαστή, αντιστάθηκαν με ό,τι είχαν πετώντας αντικείμενα και πολεμώντας σώμα με σώμα.

Η απεργία επεκτάθηκε και σε άλλες πόλεις, όπως η Ροζάριο και η Μπαϊα Μπλάνκα, προσελκύοντας την υποστήριξη διαφόρων εργατικών, αναρχικών και σοσιαλιστικών οργανώσεων, με κυριότερη τη FORA. Η αστυνομική καταστολή ήταν έντονη· σε μια περίπτωση μάλιστα δολοφόνησαν έναν νεαρό αναρχικό. Στο τέλος, παρόλο που οι απεργοί κατάφεραν να αποτρέψουν πολλές εξώσεις, δεν πέτυχαν να αναγκάσουν τους ιδιοκτήτες να μειώσουν τα ενοίκια. Μετά από τρεις μήνες σφοδρών συγκρούσεων και την απέλαση πολλών οργανωτών (όπως η Βιρτζίνια Μπόλτεν) βάσει του Νόμου περί Κατοικίας, ο αγώνας έχασε τη δυναμική του.

2 Pignatelli, 'La huelga de las escobas'.

3 LatFem, 'Anarquistas'.

Απεργία ενοικίου στο Μανχάταν, Νέα Υόρκη, 1907

Μεταξύ 1905 και 1907, τα ενοίκια στη Νέα Υόρκη αυξήθηκαν κατά 33%. Η πόλη μεγάλωνε ασταμάτητα, γεμίζοντας με φτωχούς μετανάστες που έρχονταν να εργαστούν στα εργοστάσια, στις κατασκευές και στο λιμάνι. Παράλληλα, σημειώθηκε έξαρση αναρχικής και σοσιαλιστικής δραστηριότητας. Το φθινόπωρο, οι ιδιοκτήτες ανακοίνωσαν άλλη μια αύξηση των ενοικίων. Σε απάντηση, η Πόλιν Νιούμαν, μια 20χρονη εργάτρια, Εβραία μετανάστρια και σοσιαλίστρια, πήρε την πρωτοβουλία, πείθοντας 400 ακόμη νεαρές εργάτριες⁴ να υποστηρίξουν το κάλεσμα για απεργία ενοικίου. Μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου, είχαν πείσει χιλιάδες οικογένειες, και με την έλευση του νέου έτους, 10.000 οικογένειες σταμάτησαν να πληρώνουν, απαιτώντας μείωση ενοικίων κατά 18-20%. Μέσα σε λίγες εβδομάδες, περίπου 2.000 οικογένειες είδαν τα ενοικιά τους να μειώνονται. Αυτό το γεγονός αποτέλεσε την αρχή μερικών ακόμη χρόνων αγώνων στις γειτονιές και την τελική παρέμβαση για κρατικό έλεγχο των ενοικίων.

Ο Στρατός της κυρίας Μπάρμπουρ, Γλασκώβη, 1915

Στα χρόνια που προηγήθηκαν του 1915, η σκωτσέζικη πόλη της Γλασκώβης γνώρισε ραγδαία ανάπτυξη λόγω της εκβιομηχάνισης κατά τη διάρκεια του πολέμου και της μετανάστευσης αγροτικών οικογενειών. Η τάξη των ιδιοκτητών κερδοσκοπήσε με τη στέγαση, αφήνοντας άδειο το 11% των σπιτιών και μη χρηματοδοτώντας νέες κατασκευές, ενώ η εργατική τάξη βρέθηκε σε όλο και πιο στριμωγμένα και υποβαθμισμένα σπίτια. Οργανώσεις όπως το Σκωτσέζικο Συμβούλιο Στέγασης (Scottish Housing Council) και διάφορα εργατικά συνδικάτα πέρασαν χρόνια προσπαθώντας να κερδίσουν νομικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της στέγασης και της ενοικίασης· κατάφεραν να πετύχουν ορισμένους νέους νόμους, αλλά γενικά η κατάσταση συνέχισε να επιδεινώνεται. Επιπλέον, με τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι τιμές των τροφίμων αυξάνονταν ασταμάτητα και πολλοί από τους άνδρες της χώρας βρίσκονταν στο εξωτερικό. Οι ιδιοκτήτες ακινήτων επωφελήθηκαν από αυτήν την κατάσταση, θεωρώντας ότι θα ήταν ευκολότερο να εκμεταλλευτούν τις φτωχές οικογένειες με τους άνδρες τους να λείπουν. Από τον Αύγουστο έως τον Σεπτέμβριο του 1913, έγιναν 484 εξώσεις στη Γλασκώβη. Από τον Ιανουάριο έως τον Μάρτιο του 1915, έγιναν 6.441.⁵

4 Libcom, 'The New York City Rent Strike, 1907-8'.

5 Libcom, '1915: The Glasgow Rent Strike'.

Μέσα στη μιζέρια, την εκμετάλλευση και τη σφαγή που υπέφερε η εργατική τάξη, οι ιδιοκτήτες ακινήτων της Γλασκώβης είδαν μια καλή ευκαιρία. Τον Φεβρουάριο του 1915, ανακοίνωσαν μια αύξηση κατά 25% σε όλες τις τιμές των ενοικίων. Αμέσως, στις 16 Φεβρουαρίου, όλες οι φτωχές γυναίκες από τη νότια περιοχή της συνοικίας Γκόβαν πραγματοποίησαν μια μαζική συνέλευση. Παρούσες ήταν και οι οργανώτριες της Ένωσης Γυναικών για τη Στέγαση της Γλασκώβης (Glasgow Women's Housing Association), μιας οργάνωσης που είχε ιδρυθεί τον προηγούμενο χρόνο αλλά δεν είχε αποκτήσει ακόμη μεγάλη απήχηση. Στη συνάντηση αυτή, δημιουργήθηκε η Ένωση Γυναικών για τη Στέγαση του Νότιου Γκόβαν (South Govan Women's Housing Association), η οποία συνδέθηκε με την GWHΑ. Αποφάσισαν να μην πληρώσουν την αύξηση, αλλά να συνεχίσουν να καταβάλλουν το αρχικό ποσό ενοικίου. Αυτή η απόφαση εξαπλώθηκε σε ολόκληρη τη συνοικία.⁶

Η GWHΑ κάλεσε συλλαλητήριο για την 1η Μαΐου, στο οποίο συμμετείχαν 20.000 άτομα. Τον Ιούνιο, οι γυναίκες του Γκόβαν κέρδισαν την ακύρωση της αύξησης του ενοικίου. Απο κει και πέρα, το κίνημα μεγάλωσε. Τον Οκτώβριο, περισσότεροι από 30.000 άνθρωποι συμμετείχαν στην απεργία ενοικίου σε ολόκληρη την πόλη. Έγιναν γνωστοί ως ο «Στρατός της κυρίας Μπάρμπουρ», ονομασία που προήλθε από τη Μέρι Μπάρμπουρ, εργάτρια από το Γκόβαν. Για τη διατήρηση και εξάπλωση της απεργίας, διοργάνωσαν συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις, και υπερασπίστηκαν τους ενοικιαστές ενάντια στις εξώσεις, παλεύοντας σώμα με σώμα με την αστυνομία. Τα συνδικάτα απείλησαν με απεργία στα εργοστάσια παραγωγής όπλων και στο τέλος του έτους κατάφεραν να κερδίσουν την αναστολή οποιασδήποτε τιμωρητικής ενέργειας κατά των απεργών, το πάγωμα των ενοικίων διατηρώντας τις προπολεμικές τιμές και την ψήφιση των πρώτων νόμων για τον έλεγχο των ενοικίων στο Ηνωμένο Βασίλειο - ένα σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία κοινωνικής στέγασης, η οποία εισήχθη λίγο αργότερα.

Από πολύ νωρίς, το κίνημα κέρδισε την υποστήριξη αριστερών κομμάτων και άλλων οργανώσεων που επικεντρώνονταν στη στέγαση, όπως η Σκωτσέζικη Ομοσπονδία Στεγαστικών Συνεταιρισμών (Scottish Federation of Housing Associations), η οποία συνδεόταν με το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι γυναίκες δημιούργησαν αυτόνομες οργανώσεις αντί να ενταχθούν σε παραδοσιακές οργανώσεις. Ορισμένες, όπως η Μέρι Μπερνς Λερντ, η πρώτη πρόεδρος της GWHΑ, οργανώθηκαν επίσης σε πολιτικά κόμματα (το Εργατικό Κόμμα, στην περίπτωση της Λερντ), ενώ άλλες, όπως η κυρία Μπάρμπουρ, δεν συνδέθηκαν με κανένα κόμμα, χαρίζοντας τον δικό τους δρόμο για τον αγώνα. Σε κάθε περίπτωση, η δραστηριότητα της GWHΑ απείχε πολύ από την παραδοσιακή αριστερή πολιτική:

⁶ Brenda Grant, "A Woman's Fight: The Glasgow Rent Strike 1915", 2018

οι συναντήσεις τους γίνονταν στις κουζίνες τους, στα πλυσταριά και στους δρόμους. Σε μεγάλο βαθμό, η δύναμη πίσω από το ακρωνύμιο ήταν το δίκτυο αλληλεγγύης που είχαν ήδη δημιουργήσει οι φτωχές γυναίκες στις καθημερινές τους δραστηριότητες φροντίδας.

Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας, Βαρκελώνη, 1931

Το 1931, η Βαρκελώνη είχε πρόσφατα βγει από τη δικτατορία. Οι άνθρωποι περίμεναν με ανυπομονησία τις βελτιώσεις που θα έφερνε η δημοκρατία... και περίμεναν. Η Βαρκελώνη είχε γίνει η πιο ακριβή πόλη της Ευρώπης, με το ενοίκιο να ανέρχεται στο 30%-40% των μισθών. (Τα σημερινά στοιχεία είναι παρόμοια ή και χειρότερα, αλλά εκείνη την εποχή ο μέσος όρος στις ευρωπαϊκές πόλεις ήταν 15%). Οι συνθήκες ήταν άθλιες. Πολλοί που δεν μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά το νοίκι ενός σπιτιού κατέφευγαν στα Σπίτια Ύπνου (Casas de Dormir), δωμάτια όπου μπορούσαν να ξεκουραστούν μεταξύ των βαρδιών στο εργοστάσιο· συχνά, αυτά τα δωμάτια δεν διέθεταν καν κρεβάτια, παρά μόνο σκοινιά πάνω στα οποία οι εργάτες μπορούσαν να ακουμπήσουν τα χέρια τους.

Τον Απρίλιο ξέσπασε απεργία ενοικίου με τους συμμετέχοντες να απαιτούν μείωση του ενοικίου κατά 40%. Διήρκεσε μέχρι τον Δεκέμβριο, με τη συμμετοχή 45.000 έως 100.000 ατόμων σε όλη την πόλη. Η Comité de Defensa Económica (CDE), ή Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας, που ιδρύθηκε από το συνδικάτο κατασκευών της CNT (Confederación Nacional del Trabajo, Εθνική Συνομοσπονδία Εργαζομένων), έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο συντονισμό και την εξάπλωση της απεργίας.

Όπως τόσες άλλες απεργίες, χαρακτηρίστηκε από την αλληλεγγύη μεταξύ των απεργών γειτόνων που έχτιζαν οδοφράγματα και αντιστέκονταν από κοινού στις εξώσεις. Όταν τα κατάφερναν, γιόρταζαν στο δρόμο κι όταν δεν τα κατάφερναν, έμπαιναν ξανά στο σπίτι απ' όπου τους είχαν κάνει έξωση και το γιόρταζαν μέσα. Οι ίδιοι εργάτες που έκλειναν το νερό ή το ρεύμα το πρωί επέστρεφαν το βράδυ για να τα επανασυνδέσουν. Ήταν, φυσικά, προσκείμενοι στην CNT. Μερικές φορές η αστυνομία κατέληγε να πετάει έπιπλα από τα παράθυρα ή να τα καταστρέφει, αγανακτισμένη που έπρεπε να επιστρέφει ξανά και ξανά σε σπίτια που είχαν επανακαταληφθεί. Άλλες τακτικές περιλάμβαναν αυτό που σήμερα είναι γνωστό ως *escrache*, δηλαδή διαμαρτυρίες μπροστά απ' το σπίτι του ιδιοκτήτη.

Προφανώς, η απεργία δεν προέκυψε από το πουθενά: βασιζόταν στις κοινοτικές παραδόσεις της αυτονομίας και είχε τις ρίζες της σε ένα πολύπλευρο δίκτυο σχέσεων και δεσμών που αναπτύχθηκαν μέσα από τη γειτονιά και τις

οικογενειακές συνδέσεις. Το κίνημα ήταν επίσης στενά συνδεδεμένο με τη ριζοσπαστική κουλτούρα που είχε καλλιεργήσει η CNT από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

«Ο Σαντιάγο Μπιλμπάο, διοργανωτής της CDE, θεωρούσε την απεργία των ενοικιαστών ως μια σημαντική πράξη οικονομικής αλληλοβοήθειας, μέσω της οποίας οι εκτοπισμένοι μπορούσαν να αντισταθμίσουν τη δύναμη της αγοράς και να πάρουν τον έλεγχο της καθημερινής τους ζωής. Η συμβουλή της CDE προς τους εργάτες ήταν η εξής: «Τρώτε καλά και αν δεν έχετε χρήματα, μην πληρώνετε ενοίκιο!». Η CDE απαιτούσε επίσης να εξαιρούνται οι άνεργοι από την καταβολή ενοικίου. Ωστόσο, αν και η απεργία εξαπλώθηκε μέσω μαζικών συνελεύσεων που διοργάνωσε η CDE, το κίνημα προερχόταν πραγματικά από τους δρόμους, οι οποίοι ήταν πιο ουσιαστικοί γι' αυτό από οποιαδήποτε οργάνωση».

- Βαρκελώνη (1931), Huelga de Inquilinos ⁷

«Η απεργία ενοικίου γεννήθηκε στη γειτονιά της Μπαρτσελονέτα, όπου υπάρχει μια έντονη κοινωνική συνείδηση, τόσο από τη σκληρή ζωή των ψαράδων όσο και από τους εργάτες που εργάζονται στη Maquinista Terrestre y Marítima, μια από τις σημαντικότερες εταιρείες στη βιομηχανία μετάλλων. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι αυτά τα παράπονα προέκυψαν από αυτή την ιστορική γειτονιά των ψαράδων δίπλα στη Μεσόγειο, όπου τα σπίτια των ψαράδων εξακολουθούν να είναι γνωστά ως σπιρτόκουτα. Πρόκειται για σπίτια 15 ή 20 τετραγωνικών μέτρων, όπου ζούσαν ολόκληρες οικογένειες, μερικές φορές με ενοίκους, όπως συγγενείς που έφτασαν πρόσφατα από το χωριό. [...] Είναι το Ενιαίο Συνδικάτο Κατασκευών (Sindicato Único de la Construcción) της CNT που θα κινητοποιήσει τη δυσарέσκεια των εργατικών οικογενειών, η οποία, λίγο-λίγο, θα εξαπλωθεί στις παρυφές της πόλης, και σε κάθε μία από αυτές τις συνοικίες, η απεργία θα έχει τα δικά της χαρακτηριστικά, τη δική της ιδιοσυγκρασία και τις δικές της μεθόδους αγώνα.»

- Αϊσά Πάμπολς, Μανέλ, (2014) «Η απεργία ενοικίων και η επιτροπή οικονομικής άμυνας», Βαρκελώνη, Απρίλιος-Δεκέμβριος 1931. Συνδικάτο Κατασκευών της CNT. Βαρκελώνη: El Lokal.⁸

⁷ Chris Ealham, 'Barcelona (1931), huelga de inquilinos'.

⁸ Aisa Pàmpols, Manel, (2014) «La huelga de alquileres y el comité de de defensa económica,»

Η απεργία τερματίστηκε ουσιαστικά με σκληρή καταστολή, με επικεφαλής τον κυβερνήτη Οριόλ Ανγκουέρα ντε Σόχο και τον πρόεδρο της Ένωσης Ιδιοκτητών Ακινήτων, Ζοάν Πιχ ι Σον, οι οποίοι κατέπνιξαν επίσης την εξέγερση του Οκτωβρίου 1934. Η νέα δημοκρατία δεν φαινόταν πολύ διαφορετική από την παλιά δικτατορία μόλις ανέπτυξε ολόκληρο το οπλοστάσιό της: αστυνομία, πολιτοφυλακή (Guardia Civil) και τη Guardia de Asalto, τη νέα παραστρατιωτική αστυνομία. Εφαρμόστηκε ο Νόμος περί Προστασίας της Δημοκρατίας, ένας νόμος φίμωσης που έδινε πλήρη ελευθερία για καταστολή. Κάποιοι φυλακίστηκαν ως «κυβερνητικοί κρατούμενοι» και η CDE κηρύχθηκε εγκληματική οργάνωση.

Παρ' όλα αυτά, οι συνεχιζόμενες διαμαρτυρίες συνέχισαν να υποδαυλίζουν την επανάσταση που επρόκειτο να έρθει.

Μεγάλο μέρος των ιστορικών αρχείων της απεργίας καταστράφηκε στον πόλεμο, ίσως ως αποτέλεσμα του φόβου που ενέπνευσε αυτό το παράδειγμα προλεταριακής αντίστασης. Κατά συνέπεια, μας λείπει ένα μεγάλο μέρος των φωνών των γυναικών που έπαιξαν κεντρικό ρόλο στην απεργία. Η ιστοριογραφία δίνει πάντα μεγαλύτερη βαρύτητα στις επίσημες οργανώσεις από ότι στους άτυπους οργανωτικούς χώρους, αν και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο κεντρικός ρόλος της CNT ήταν ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της απεργίας. Ωστόσο, το γεγονός ότι η απεργιακή τακτική ήταν διαφορετική σε κάθε γειτονιά μας δείχνει ότι η απεργία δεν ήταν κεντρικά οργανωμένη, αλλά βασιζόταν κυρίως στην πρωτοβουλία εκείνων που την υλοποίησαν.

St. Pancras, Λονδίνο, 1959-1960

Το Σεν Πάνκρας στο Λονδίνο, ήταν μια περιοχή κυρίως της εργατικής τάξης, με περίπου 8.000 άτομα να ζουν σε κοινωνικές κατοικίες.

Το 1958, η περιφέρεια ψήφισε την αύξηση του ενοικίου στις κοινωνικές κατοικίες. Στο τέλος του επόμενου Ιουλίου, μετά τη νίκη του Συντηρητικού Κόμματος στις τοπικές εκλογές, τα ενοίκια αυξήθηκαν ξανά, αυτή τη φορά πιο δραματικά (από 100% έως 200%), και εκδιώχθηκαν τα συνδικάτα (ενώ προηγουμένως οι εργαζόμενοι στην περιοχή έπρεπε να είναι μέλη τους). Μέχρι τότε, υπήρχε μικρή οργάνωση γειτονιάς, αλλά καθώς ξεκίνησε ο Αύγουστος, οι ενοικιαστές σε μια γειτονιά της περιοχής δημιούργησαν έναν σύλλογο. Μέχρι το τέλος Αυγούστου είχαν σχηματιστεί 25 τέτοιοι σύλλογοι ενοικιαστών, οι οποίοι είχαν εκπροσώπους στην κεντρική επιτροπή μιας νέας οργάνωσης,

Barcelona, abril- diciembre de 1931. Sindicato de la Construcción de la CNT. Barcelona: El Lokal.

της Ενωμένης Ένωσης Ενοικιαστών (United Tenants Association). Ο γραμματέας της, Ντον Κουκ, ήταν ήδη γραμματέας μιας από τις λίγες (και μικρές) ενώσεις ενοικιαστών που υπήρχαν πριν από το 1959.

Από την αρχή, το μεγαλύτερο μέρος της βάσης τάχθηκε υπέρ της άμεσης δράσης και της απεργίας ενοικίου, αλλά το Εργατικό Κόμμα, το οποίο ήθελε να χρησιμοποιήσει τα αιτήματα των ενοικιαστών για να νικήσει το Συντηρητικό Κόμμα και να ανακτήσει τον έλεγχο στην περιοχή, τους συγκράτησε.

Την 1η Σεπτεμβρίου 1959, πραγματοποιήθηκε πορεία και συγκέντρωση στην οποία συμμετείχαν 4.000 άτομα. Οι συμμετέχοντες υιοθέτησαν θέσεις που περιλάμβαναν την άρνηση συμπλήρωσης των απαιτούμενων εγγράφων για την αξιολόγηση του νέου ενοικίου κάθε οικογένειας, το κάλεσμα για ενότητα, την υπόσχεση να υπερασπιστούν κάθε οικογένεια που αντιμετωπίζει έξωση και την απαίτηση για αλληλεγγύη από τα συνδικάτα. Τους επόμενους μήνες, οι ενοικιαστές συνέχισαν να πραγματοποιούν διαδηλώσεις και, με την υποστήριξη των συνδικάτων, δημιούργησαν επιτροπές σε κάθε τετράγωνο, οι οποίες διοργάνωναν εβδομαδιαίες συνελεύσεις αντιπροσώπων, στις οποίες συχνά συμμετείχαν 200 ή και περισσότεροι συμμετέχοντες. Δημοσίευαν τρία εβδομαδιαία ενημερωτικά δελτία για να διαδώσουν πληροφορίες από την ηγεσία στη βάση. Μέχρι το τέλος του έτους, η Ένωση των Ενοικιαστών περιελάμβανε 35 συλλόγους ενοικιαστών.

Οι γυναίκες διαμαρτύρονταν τη νύχτα στα σπίτια των περιφερειακών συμβούλων. Κάθε σύμβουλος γινόταν στόχος δύο ή περισσότερες φορές την εβδομάδα. Έχασαν άφθονο ύπνο. Μια από τις λίγες ιστορίες της απεργίας που γράφτηκε από έναν συμμετέχοντα (τον Ντέιβ Μπερν) αναγνωρίζει ότι οι γυναίκες «αποτέλεσαν τη ραχοκοκαλιά του κινήματος, παραμένοντας ενεργές κάθε μέρα και υποστηρίζοντας η μία την άλλη». Παρόλα αυτά, το μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας του Μπερν επικεντρώνεται στις επίσημες, κυρίως ανδρικές οργανώσεις αντιπροσώπων.⁹

Η αύξηση του ενοικίου επρόκειτο να τεθεί σε ισχύ στις 4 Ιανουαρίου 1960. Αρχικά, το 80% των ενοικιαστών κοινωνικών κατοικιών δεν πλήρωσε την αύξηση, παρά μόνο το προηγούμενο ενοίκιο. Μετά από πολλές απειλές και με την έναρξη της διαδικασίας έξωσης της περιφέρειας, η συμμετοχή στην απεργία μειώθηκε στο ένα τέταρτο των ενοικιαστών, δηλαδή περίπου 2.000 άτομα. Τον Φεβρουάριο, το Εργατικό Κόμμα συμβούλεψε την UTA να διακόψει την απεργία ώστε να διαπραγματευτεί με τους Συντηρητικούς. Η UTA αρνήθηκε: χωρίς την απεργία θα ήταν εντελώς ανυπεράσπιστα και αρκετές οικογένειες βρίσκονταν ήδη στη μέση της διαδικασίας έξωσης.

⁹ Burn και Kerr, 'Rent Strike'.

Για να συγκεντρώσει τις δυνάμεις της, η UTA οργάνωσε μια συλλογική πληρωμή του μεγαλύτερου μέρους των οφειλόμενων ενοικίων, ώστε να μην χρειαστεί να αντιμετωπίσουν τόσες εξώσεις ταυτόχρονα. Οι πρώτες δικαστικές αποφάσεις εκδόθηκαν και τρεις εξώσεις είχαν προγραμματιστεί για τα τέλη Αυγούστου. Οι ενοικιαστές άρχισαν να οργανώνουν την υπεράσπισή τους, αποφασισμένοι να μην επιτρέψουν ούτε μία έξωση από τις κοινωνικές κατοικίες. Στη μέση αυτής της εκστρατείας, τον Ιούλιο, οι ηγέτες της UTA συναντήθηκαν με τους περιφερειακούς συμβούλους - αλλά οι διαπραγματεύσεις απέτυχαν, καθώς οι συντηρητικοί δεν ήθελαν να ακούσουν τίποτα για τα προβλήματα των ενοικιαστών. Από εκείνη τη στιγμή, η UTA ξεκίνησε μια συνολική απεργία ενοικίων και στα μέσα Αυγούστου έφτασαν 250 ακόμη ειδοποιητήρια έξωσης.

Μέχρι τις 28 Αυγούστου, είχαν στηθεί τεράστια οδοφράγματα. Οι ενοικιαστές είχαν προετοιμάσει ένα σύστημα περιπόλων και συναγεμίων για να ειδοποιούν ολόκληρη τη γειτονιά, ώστε οι εργάτες να μπορούν να αποχωρήσουν από τη δουλειά και να έρθουν να υπερασπιστούν τα σπίτια των ανθρώπων. Από τις 14 Αυγούστου, ο αριθμός των ειδοποιητηρίων έξωσης είχε αυξηθεί σε 514. Το Εργατικό Κόμμα και το Κομμουνιστικό Κόμμα φοβήθηκαν την αυξανόμενη ένταση και ζήτησαν να σταματήσει η απεργία, αλλά ήταν πολύ αργά.

Το πρωί της 22ας Σεπτεμβρίου 1959, 800 αστυνομικοί επιτέθηκαν. Ακολούθησε δίωρη μάχη κατά την οποία τραυματίστηκε σοβαρά ένας αστυνομικός. Η αστυνομία κατάφερε να εκκενώσει δύο σπίτια, αλλά σε ένα τετράγωνο οι συγκρούσεις συνεχίστηκαν μέχρι το μεσημέρι. Περίπου 300 τοπικοί εργάτες ήρθαν για να βοηθήσουν στην υπεράσπιση της απεργίας - αλλά τα εργατικά συνδικάτα δεν προσέφεραν υποστήριξη. Το απόγευμα, χίλιοι αστυνομικοί επιτέθηκαν σε πορεία 14.000 ενοικιαστών. Οι συγκρούσεις συνεχίστηκαν.

Ο επικεφαλής του περιφερειακού συμβουλίου δήλωσε ότι ήταν έτοιμος να συναντηθεί με τους εκπροσώπους της UTA. Την επόμενη ημέρα, ο υπουργός Εσωτερικών κήρυξε την απαγόρευση όλων των διαδηλώσεων και συγκεντρώσεων.

Λόγω του πολιτικού σκανδάλου που προκάλεσαν οι ταραχές, το Εργατικό Κόμμα εγκατέλειψε τους ενοικιαστές και κατήγγειλε τους «ταραξίες» και τους «ριζοσπάστες». Ισχυρίστηκαν την εμπλοκή εξωτερικών προβοκατόρων και επέμειναν ότι η σύγκρουση έπρεπε να επιλυθεί μέσω διαλόγου - παρά το γεγονός ότι καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, οι Συντηρητικοί της περιοχής είχαν σχεδόν πάντα αρνηθεί τον διάλογο. Εν τω μεταξύ, μετά από διαπραγματεύσεις, οι Συντηρητικοί ενέκριναν μια μικρή μείωση του ενοικίου.

Δεχόμενη επιθέσεις τόσο από την αριστερά όσο και από τη δεξιά και αντιμετωπίζοντας καθημερινά απειλές για νέες εξώσεις, η UTA αποφάσισε να αλλάξει στρατηγική για να αποφύγει περαιτέρω εξώσεις. Πλήρωσε τα οφειλόμενα ενοίκια για τους γείτονες που αντιμετώπιζαν τον μεγαλύτερο κίνδυνο έξωσης και αποφάσισε να υποστηρίξει το Εργατικό Κόμμα να εκδιώξουν τους Συντηρητικούς στις επερχόμενες εκλογές. Τον Μάιο του 1961, το Εργατικό Κόμμα κέρδισε τον έλεγχο του δημοτικού συμβουλίου, με 51 συμβούλους έναντι 19. Αρκετοί εκπρόσωποι της UTA είχαν ενταχθεί στις τάξεις των Εργατικών και ο κύριος άξονας του προεκλογικού τους προγράμματος ήταν η μεταρρύθμιση του συστήματος ενοικίων.

Οι ενοικιαστές περίμεναν τη μεταρρύθμιση του προγράμματος ενοικίασης στις κοινωνικές κατοικίες... και περίμεναν... και περίμεναν. Οι δύο ενοικιαστές που τους είχαν κάνει έξωση βρήκαν νέα σπίτια, αλλά μετά από μερικούς μήνες, οι σύμβουλοι του Εργατικού Κόμματος ανακοίνωσαν ότι η μεταρρύθμιση του ενοικίου δεν ήταν εφικτή. Η απεργία είχε αποτύχει.

Autoriduzione, Ιταλία, δεκαετία του 1970

Οι δεκαετίες του 1960 και του '70 στην Ιταλία ήταν μια εποχή αυξανόμενης επισφάλειας στην εργασία και τη στέγαση, αλλά και μια στιγμή κατά την οποία οι άνθρωποι ονειρεύονταν έναν κόσμο χωρίς εκμετάλλευση και τολμούσαν να το επιδιώξουν. Το 1974, βασιζόμενοι στην ουδετερότητα του Κομμουνιστικού Κόμματος, οι πιο προνοητικοί τεχνοκράτες του βιομηχανικού και χρηματοπιστωτικού τομέα παρουσίασαν το Σχέδιο Κάρλι. Το σχέδιο αυτό είχε ως στόχο την αύξηση της εκμετάλλευσης της εργασίας και τη μείωση των δημόσιων δαπανών.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, ένα ισχυρό αυτόνομο εργατικό κίνημα στην Ιταλία είχε επηρεάσει την άνοδο ενός αυτόνομου κινήματος στις γειτονιές που βασιζόταν σε αυτοοργανωμένες επιτροπές γειτονιάς, στις οποίες οι γυναίκες έπαιζαν καθοριστικό ρόλο. Επικεντρωμένες στην πρακτική και άμεση επιβίωση, οι επιτροπές αυτές διοργάνωναν «αυτο-μειώσεις», κατά τις οποίες οι ίδιοι οι ενοικιαστές και οι γείτονες αποφάσιζαν να μειώσουν την τιμή των υπηρεσιών - για παράδειγμα, πληρώνοντας μόνο το 50% για το νερό ή το ηλεκτρικό ρεύμα.¹⁰

Στο Τορίνο, το κίνημα απέκτησε σημαντική δυναμική το καλοκαίρι του 1974. Όταν οι εταιρείες δημόσιων συγκοινωνιών αποφάσισαν να αυξήσουν τις τιμές των εισιτηρίων, η αντίδραση ήταν άμεση. Οι συμμετέχοντες μπλό-

10 Libcom, 'Autoreduction Movements in Turin, 1974.

καρναν αυθόρμητα τα λεωφορεία σε διάφορα σημεία, μοίρασαν φυλλάδια και έστειλαν αντιπροσώπους στην πόλη. Από εκεί και πέρα, τα πιο μαχητικά συνδικάτα άρχισαν να οργανώνουν μια λαϊκή απάντηση: τύπωναν τα δικά τους εισιτήρια και εθελοντές τα μοίραζαν στα λεωφορεία, χρεώνοντας την προηγούμενη τιμή. Μέσω της συλλογικής δύναμης, ανάγκασαν τις εταιρείες να αποδεχτούν την κατάσταση.

Οι αυτομειώσεις στις πληρωμές ηλεκτρικού ρεύματος εξαπλώθηκαν γρήγορα, οργανωμένες σε δύο φάσεις: πρώτον, συλλογή υπογραφών από εργοστάσια και γειτονιές που δεσμεύονταν να συμμετάσχουν στην αυτομείωση, δεύτερον, δημιουργία γραμμών περιφρούρησης έξω από τα ταχυδρομεία, εκμεταλλευόμενοι τις πληροφορίες που διέρρευσαν από τα συνδικάτα των ΔΕΚΟ σχετικά με το πότε και πού ταχυδρομήθηκαν οι λογαριασμοί. Οι συμμετέχοντες μοίραζαν φυλλάδια με πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή στις αυτομειώσεις. Μετά από λίγες εβδομάδες, 150.000 οικογένειες στο Τορίνο και την περιοχή του Πιεμόντε συμμετείχαν.

Οι αυτομειώσεις ήταν ισχυρότερες στο Τορίνο, επειδή τα περιφερειακά συνδικάτα ήταν αυτόνομα από τις εθνικές επιτροπές που ελέγχονταν από το Κομμουνιστικό Κόμμα, το οποίο μπλόκαρε κάθε πρωτοβουλία άμεσης δράσης κατά της αύξησης των τιμών. Έτσι, στο Τορίνο, τα εργατικά συνδικάτα μπορούσαν να προσφέρουν τη δύναμη και την υποστήριξή τους σε αυθόρμητες πρωτοβουλίες και σ' εκείνες των επιτροπών γειτονιάς, ενώ σε πόλεις όπως το Μιλάνο, τα συνδικάτα δεν υποστήριζαν αυτές τις πρωτοβουλίες ή, όπως στη Νάπολη, δεν υπήρχαν εξαρχής ισχυρά συνδικάτα. Σε ορισμένες πόλεις, όπως το Παλέρμο, φοιτητές και νέοι έκαναν εφικτές τις αυτομειώσεις μέσω παράνομων δράσεων.

Το κίνημα επεκτάθηκε σε αυτομειώσεις στα νοίκια με στόχο να μην υπερβαίνει το ενοίκιο το 10% του μισθού μιας οικογένειας. Χρησιμοποιήθηκαν διάφορες τακτικές, από προσπάθειες μικρών ομάδων μέχρι πρωτοβουλίες επιτροπών γειτονιάς που υποστηρίζονταν από τα πιο ριζοσπαστικά συνδικάτα. Στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 1970, οι συμμετέχοντες κατέλαβαν 20.000 σπίτια, απελευθερώνοντάς τα προσωρινά από την εμπορική λογική του ενοικίου. Υπήρξαν επίσης απεργίες ενοικίων στη Ρώμη, στο Μιλάνο και στο Τορίνο.

Το φεμινιστικό κίνημα αποτέλεσε σημαντικό μέρος αυτών των προσπαθειών. Στο πλαίσιο αυτό, οι γυναίκες ανέπτυξαν τις θεωρίες της τριπλής εκμετάλλευσης (από τα αφεντικά, τους συζύγους και το κράτος) και της αναπαραγωγικής εργασίας, οι οποίες παραμένουν κρίσιμες στους σημερινούς αγώνες.¹¹

11 Cuninghame, 'Mapping the Terrain of Struggle'.

Soweto Township, Νότια Αφρική, δεκαετία του 1980

Το Σοβέτο είναι μια αστική περιοχή του Γιοχάνεσμπουργκ με υψηλή πυκνότητα πληθυσμού. Στη δεκαετία του 1980, είχε 2,5 εκατομμύρια κατοίκους. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών του Απαρτχάιντ, οι κάτοικοι του Σοβέτο βίωσαν ακραία φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Το 1976, αυτό οδήγησε στην εξέγερση του Σοβέτο, μια σειρά από δυναμικές διαδηλώσεις και απεργίες, που καταπνίγηκαν από την αστυνομία με αποτέλεσμα δεκάδες θανάτους. Οι υλικές συνθήκες στην περιοχή άρχισαν να βελτιώνονται, αλλά μόνο χάρη στον συνεχή αγώνα των κατοίκων.¹²

Η κατάσταση στέγασης ήταν άθλια. Τα σπίτια ήταν κακής ποιότητας, ανθυγιεινά και ακατάστατα. Τα ενοίκια και οι υπηρεσίες ανέρχονταν στο ένα τρίτο του τυπικού μισθού των κατοίκων, χωρίς να υπολογίζονται τα ραγδαία ποσοστά ανεργίας. Την 1η Ιούνη 1986, όταν κυκλοφόρησαν τα νέα για ένα νέο σχέδιο αύξησης των ενοικίων, χιλιάδες κάτοικοι του Σοβέτο σταμάτησαν να πληρώνουν ενοίκιο και υπηρεσίες στο Συμβούλιο του Σοβέτο. Το Συμβούλιο προσπάθησε να σπάσει την απεργία με εξώσεις, αλλά οι κάτοικοι αντιστάθηκαν δυναμικά. Στα τέλη Αυγούστου, η αστυνομία πυροβόλησε εναντίον ενός πλήθους που αντιστεκόταν σε μια έξωση, σκοτώνοντας περισσότερους από 20 ανθρώπους. Η οργή εντάθηκε και οι αρχές σταμάτησαν τις εξώσεις.¹³

Στις αρχές του 1988, οι αρχές κήρυξαν κατάσταση έκτακτης ανάγκης για να προσπαθήσουν να καταπνίξουν την άνοδο της αντίστασης των μαύρων σ' όλη τη χώρα. Το μοναδικό σημείο εστίασης που δεν κατάφεραν να σβήσουν ήταν η απεργία ενοικίου στο Σοβέτο. Στα μέσα του έτους, οι απεργίες συνεχίστηκαν και οι αρχές έκοψαν το ηλεκτρικό ρεύμα σχεδόν σ' ολόκληρη την περιοχή ως μέσο πίεσης.¹⁴ Ο Τύπος ισχυρίστηκε ότι η απεργία δεν ήταν ρεαλιστική, ότι διατηρήθηκε μόνο από τη βία των νεαρών ακτιβιστών. Η πραγματικότητα αποδείχθηκε διαφορετική: παρά τους 30 μήνες κατάστασης έκτακτης ανάγκης που σταμάτησε μεγάλο μέρος της δραστηριότητας του κινήματος κατά του απαρτχάιντ, η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων συνέχισε να υποστηρίζει την απεργία. Τελικά, οι αρχές αναγνώρισαν ότι είχαν χάσει εντελώς τον έλεγχο. Τον Δεκέμβριο του 1989, ακύρωσαν όλα τα ληξιπρόθεσμα ενοίκια - μια απώλεια άνω των 100 εκατομμυρίων δολαρίων - σταμάτησαν οριστικά τις εξώσεις, ανέστειλαν την καταβολή όλων των ενοικίων εν αναμονή των διαπραγματεύσεων με τους κατοίκους και σε τουλάχιστον 50.000 περιπτώσεις, παραχώρησαν την κυριότητα των σπιτιών απευθείας στους ενοικιαστές.¹⁵

12 Temko, 'Rent strike gives blacks in S. Africa a powerful weapon'.

13 Parks, 'South Africa Blacks Plan Mass Action'.

14 South African History Online, 'The people armed, 1984-1990'.

15 Soweto city council drop the campaign to crush the rent boycott.

Πριν από αυτές τις απεργίες, το αντι-απαρτχάιντ κίνημα είχε χρησιμοποιήσει τις απεργίες ενοικίου ως τακτική στις διαμαρτυρίες του κατά της λευκής κυβέρνησης, οπότε ολόκληρος ο πληθυσμός ήταν εξοικειωμένος με αυτές. Οι κινητοποιήσεις και οι οργανώσεις αυτού του κινήματος είχαν επεκτείνει τις πρακτικές της αλληλεγγύης. Όμως η πρώτη μεγάλη απεργία ενοικίου ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 1984 στο Lekoa ως άμεση απάντηση των ιδίων των κατοίκων σε μια αύξηση ενοικίου. Η πλέον εμπλεκόμενη οργάνωση ήταν η τοπική Ένωση Πολιτών του Βάαλ (Vaal Civic Association). Πιθανότατα, αυτή η απεργία αποτέλεσε την πηγή της τακτικής απεργιών ενοικίων που άρχισαν στη συνέχεια να χρησιμοποιούν το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο (ANC) και άλλες οργανώσεις.

Ομοίως, η απεργία ενοικίου στο Σοβέτο προέκυψε από την ίδια τη γειτονιά ως απάντηση στις δυσμενείς συνθήκες και τις επιτακτικές ανάγκες επιβίωσης. Αποτελεί κλασικό παράδειγμα του πώς τα άτυπα δίκτυα της γειτονιάς είναι καθοριστικά για την οργάνωση των απεργιών, με τις επίσημες δομές να δημιουργούνται ανάλογα με τις ανάγκες αφότου η απεργία έχει ήδη ξεκινήσει. Και ενώ αποκλείστηκαν από ορισμένες από τις επίσημες οργανώσεις, οι γυναίκες διατήρησαν βασικό ρόλο στην οργάνωση και τη διατήρηση αυτών των ζωτικών δικτύων γειτονιάς.

Boyle Heights Mariachis, Λος Άντζελες, 2017

Σε μια προσπάθεια ρατσιστικού εξευγενισμού, ένας ιδιοκτήτης ακινήτου αύξησε το κόστος ενοικίασης κατά 60-80% σε έναν μικρό αριθμό διαμερισμάτων σε ένα κτίριο δίπλα στο Mariachi Plaza στη γειτονιά Μπόιλ Χέιτς του Λος Άντζελες. Οι μισοί από τους ενοικιαστές σχημάτισαν αμέσως έναν συνασπισμό - συμπεριλαμβανομένων και ενοικιαστών που δεν επηρεάστηκαν άμεσα από την αύξηση του ενοικίου - και απαίτησαν διάλογο με τον ιδιοκτήτη. Όταν ο ιδιοκτήτης προσπάθησε να διαπραγματευτεί με τον καθένα ξεχωριστά, ο συνασπισμός ξεκίνησε απεργία ενοικίου. Στη συνέχεια, η Ένωση Ενοικιαστών του Λος Άντζελες (LATU) άρχισε να υποστηρίζει την απεργία, βοηθώντας στην κινητοποίηση και εξασφαλίζοντας νομικούς πόρους.¹⁶

Μετά από εννέα μήνες, πέτυχαν αύξηση ενοικίου μόνο κατά 14%, τριετές συμβόλαιο (κάτι πολύ σπάνιο στις ΗΠΑ), ακύρωση οποιασδήποτε ποινής για τη μη καταβολή ενοικίου κατά τη διάρκεια της απεργίας, και δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης για το επόμενο συμβόλαιο μετά την παρέλευση των τριών χρόνων.

16 Sulaiman, 'Boyle Heights Tenants, Mariachis Celebrate Victory over Exorbitant Rent Hikes - Streetsblog Los Angeles'.

Burlington United, Λος Άντζελες, 2018

Η απεργία ξεκίνησε σε τρία κτίρια στο ίδιο ακίνητο στη λεωφόρο Μπέρλινγκτον, μια λατινοαμερικάνικη γειτονιά στο Λος Άντζελες που πλήττεται απ' τον ταχύτατο εξευγενισμό, τη στιγμή που ο αριθμός των άστεγων λατίνων είχε εκτοξευθεί στα ύψη. Όταν ο ιδιοκτήτης αύξησε τα νοίκια μεταξύ 25% και 50%, 36 από τα 192 διαμερίσματα κήρυξαν απεργία ενοικίου, καταγγέλλοντας επίσης τις κακές συνθήκες στα σπίτια.

Μέχρι τη δεύτερη εβδομάδα, συνολικά 85 διαμερίσματα απεργούσαν, δηλαδή σχεδόν τα μισά. Οι ένοικοι αυτοοργανώθηκαν αμέσως μετά την κήρυξη της απεργίας. Η τοπική Ένωση Ενοικιαστών του Λος Άντζελες (LATU) και μια κοντινή ακτιβιστική οργάνωση νομικής υπεράσπισης κατά των εξώσεων παρείχαν βοήθεια στους απεργούς.¹⁷

Το νομικό σύστημα υπονόμωσε την αντίσταση διαιρώντας τις υποθέσεις σε ξεχωριστές δίκες για κάθε διαμέρισμα. Το αποτέλεσμα ήταν τα μισά διαμερίσματα να κερδίσουν δικαστικά και οι υπόλοιποι ενοικιαστές να αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους.

Parkdale, Τορόντο, 2017-2018

Το 2017, οι ενοικιαστές που κατείχαν 300 διαμερίσματα σε πολλά κτίρια με τον ίδιο ιδιοκτήτη πραγματοποίησαν μια επιτυχημένη απεργία στη γειτονιά Παρκντέιλ του Τορόντο. Η γειτονιά βρισκόταν σε φάση ραγδαίου εξευγενισμού και η εν λόγω εταιρεία ακινήτων είχε ήδη αποκτήσει κακή φήμη μεταξύ των ενοικιαστών της για τις κακές συνθήκες των διαμερισμάτων και την προσπάθεια να τους εκδιώξει μέσω αυξήσεων των ενοικίων.¹⁸

Όταν η εταιρεία προσπάθησε να αυξήσει περαιτέρω τις τιμές, ορισμένοι ένοικοι αποφάσισαν να κηρύξουν απεργία, ενώ σύντομα κι άλλοι προσχώρησαν στον αγώνα οργανώνοντας συνέλευση. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η τοπική οργάνωση ενοικιαστών Parkdale Organize, μια οργάνωση ενοικιαστών από την ίδια γειτονιά η οποία είχε προκύψει από έναν άλλο αγώνα στη γειτονιά το 2015. Η Parkdale Organize βοήθησε να κινητοποιηθεί η απεργία, χτυπώντας πόρτες, παρέχοντας πόρους και προσφέροντας μοντέλα αντίστασης. Μετά από τρεις μήνες, κατάφεραν να μπλοκάρουν την αύξηση του ενοικίου.

Εμπνευσμένοι απ' αυτό το παράδειγμα, οι ένοικοι ενός άλλου μεγάλου κτιρίου του Parkdale με 189 διαμερίσματα άρχισαν απεργία το επόμενο έτος. Όταν η κτηματομεσιτική εταιρεία διέταξε μεγάλη αύξηση των ενοικίων, οι ένοικοι 55 διαμερισμάτων οργανώθηκαν σε συνέλευση και κατέβηκαν σε

17 Woocher, 'Behind the Largest Rent Strike in Los Angeles History'.

18 Edwards, 'Parkdale Tenants Stage Rent Strike to Protest Unfair Rent Hike'.

απεργία. Μετά από δύο μήνες αγώνα, κέρδισαν τα αιτήματά τους και ο ιδιοκτήτης ακύρωσε την αύξηση του ενοικίου.¹⁹

Κοινά χαρακτηριστικά

Οι περισσότερες από αυτές τις απεργίες ξεκίνησαν από γυναίκες - οι γυναίκες έπαιξαν σημαντικό ρόλο σε όλες. Οι απεργίες ενοικίου λαμβάνουν χώρα πάντα σε ένα πλαίσιο στο οποίο πολλοί ενοικιαστές υποφέρουν από παρόμοιες συνθήκες: ενοίκια που απορροφούν μεγάλο μέρος των μισθών, κίνδυνος απώλειας της στέγης και κάποια πρόσθετη αιτία για την οργή, όπως πολύ ανθυγιεινές συνθήκες, ένα ευρύτερο ζήτημα όπως η αγγλική αποικιοκρατία (όπως στην απεργία του Ροσκόμμον) ή μια άδικη μεταρρύθμιση που ευνοεί κάποιους εις βάρος άλλων. Και υπάρχει σχεδόν πάντα μια σπίθα: συνθήστερα, μια αύξηση των τιμών ή μια μείωση των οικονομικών ευκαιριών των ενοικιαστών.

Συνήθως, οι απεργίες ξεκινούν αυθόρμητα, πράγμα που δεν σημαίνει ότι εμφανίζονται από το πουθενά, αλλά ότι προκύπτουν - σε ένα ευνοϊκό πλαίσιο - από πρωτοβουλία συγκεκριμένων γειτόνων, η οποία υλοποιείται μέσα απο συνελεύσεις ή δικτυώσεις κοντινότητας και γειτονιάς. Από εκεί και πέρα, είτε δημιουργούν τις δικές τους οργανώσεις είτε αντλούν υποστήριξη από ήδη υπάρχουσες οργανώσεις.

Σε άλλες περιπτώσεις, μια επίσημη οργάνωση υπάρχει ήδη από την αρχή της απεργίας, αλλά πρόκειται για μια μάλλον μικρή που δημιουργήθηκε από τους ενοικιαστές και όχι για μία από τις μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις ή κάποιο κόμμα. Βρήκαμε μόνο μία περίπτωση στην οποία μια απεργία ενοικίου προκηρύχθηκε από μεγάλη οργάνωση - στη Βαρκελώνη το 1931.

Όσον αφορά τις πιθανότητες νίκης, είναι σημαντικό η απεργία να εξαπλωθεί όσο το δυνατόν ευρύτερα, αλλά δεν είναι απαραίτητο να αφορά την πλειοψηφία. Απεργίες έχουν κερδηθεί με τη συμμετοχή μόνο του ενός τετάρτου ή του ενός τρίτου των ενοικιαστών που σχετίζονται με τον ίδιο ιδιοκτήτη. Στην περίπτωση απεργιών που πραγματοποιούνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή και που δεν στρέφονται εναντίον συγκεκριμένου ιδιοκτήτη, μπορεί να συμμετέχει ένα πολύ μικρότερο ποσοστό των κατοίκων της πόλης, αρκεί να είναι αρκετοί για να διαταράξουν την κανονικότητα, να προκαλέσουν κρίση στην κυβέρνηση και να κορέσουν το νομικό σύστημα. Η αποφασιστικότητα να διατηρηθεί το ηθικό υψηλό και η αλληλεγγύη, και όχι να αναζητηθούν ατομικές λύσεις, είναι πιο σημαντική από τον αριθμό των απεργών.

Ένας άλλος παράγοντας, ίσως ο πιο σημαντικός, εξαρτάται από το πλαι-

¹⁹ Goffin, 'Parkdale Tenant Strike Expected to End after Landlord Backs down on Rent Increase'.

σιο. Ποιες είναι οι δυνατότητες του κράτους να επιβάλει καταστολή; Είναι προτιμότερο να συντρίψει την ανυπακοή ή να κατευνάσει τη σύγκρουση και να αποκαταστήσει την εικόνα του;

Τρέχουσες συνθήκες: περισσότερο από επαρκείς

Όπως είδαμε, ορισμένες προϋποθέσεις είναι απαραίτητες για να εξαπλωθεί μια απεργία ενοικίου σε όλο τον πληθυσμό: η επισφάλεια που καθιστά αδύνατη την πρόσβαση στη στέγαση για όλο και περισσότερους ανθρώπους και η κοινή αίσθηση ότι τα πράγματα πάνε πολύ άσχημα. Υπάρχουν σήμερα αυτές οι συνθήκες;

Όλο και περισσότερο, μεγάλα διεθνή επενδυτικά κεφάλαια αγοράζουν ακίνητα σε όλο τον κόσμο και θέτουν τα ενοίκια σε ρεκόρ. Καθώς καταβροχθίζουν την αγορά κατοικίας, η τιμή που πρέπει να πληρώσουν οι άνθρωποι για την πρόσβαση εκτοξεύεται στα ύψη.

Για παράδειγμα, στο ισπανικό κράτος, η τιμή της ενοικιαζόμενης κατοικίας άφτασε στο ιστορικό της αποκορύφωμα τον Φεβρουάριο του 2020 (τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία κατά τη στιγμή της συγγραφής του παρόντος κειμένου) στα 11,1 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, σημειώνοντας αύξηση 5,6% σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2019. Οι κοινότητες με τις υψηλότερες τιμές είναι η Μαδρίτη (15,0 €) και η Καταλονία (14,5 €). Στην πόλη της Μαδρίτης, η τιμή είναι 16,3 € ανά τετραγωνικό μέτρο, σημειώνοντας αύξηση 3,5% και στην πόλη της Βαρκελώνης, 16,8 € ανά τετραγωνικό μέτρο, αύξηση 3,7%. Όμως, όλες οι τουριστικές πόλεις παρουσίασαν παρόμοια αύξηση. Μεταξύ 2014 και 2019, οι μέσες τιμές ενοικίασης στο ισπανικό κράτος έχουν αυξηθεί κατά 50%, ξεπερνώντας κατά πολύ το υψηλότερο σημείο πριν από την κρίση του 2008.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο, ο μέσος μισθός στο ισπανικό κράτος δεν αυξήθηκε ούτε κατά 3%. Ακριβώς: 50% αύξηση στο κόστος στέγασης και 3% αύξηση στους μισθούς. Αλλά ο μέσος μισθός περιλαμβάνει τόσο τους εργαζόμενους όσο και τους εκατομμυριούχους, και οι τελευταίοι δεν χρειάζεται να πληρώνουν ενοίκιο. Αν αναφερθούμε στον διάμεσο μισθό ή στον μισθό που κερδίζει ο μεγαλύτερος αριθμός ανθρώπων (δηλαδή τον πιο συνηθισμένο μισθό μεταξύ των μαζών), βλέπουμε ότι έχει αυξηθεί πολύ λιγότερο και μάλιστα έχει μειωθεί σε ορισμένα χρόνια. Εν ολίγοις: τώρα υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι από ποτέ που δεν έχουν πρόσβαση σε κατοικία. Είδαμε αυτή την κατάσταση να έρχεται τα τελευταία πέντε χρόνια, πολύ πριν από τον κορωνοϊό.

Αυτή η έλλειψη πρόσβασης στη στέγαση φαίνεται και στις στατιστικές. Το 2018, έγιναν περισσότερες από 59.000 εξώσεις στο ισπανικό κράτος, με

αυξανόμενο ποσοστό εξώσεων για μη καταβολή ενοικίου. Το 2019, υπήρξαν περισσότερες από 54.000, το 70% μέσω του νόμου για τα αστικά ενοίκια. Και τα δύο έτη, οι κοινότητες της Καταλονίας και της Ανδαλουσίας ηγήθηκαν στον αριθμό των εξώσεων. Η μείωση μεταξύ του 2018 και του 2019 εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την αντίσταση στις εξώσεις που έχει εμφανιστεί παντού και από την τάση για λιγότερες κατασχέσεις κάθε χρόνο, καθώς λιγότεροι άνθρωποι μπορούν πλέον να πάρουν στεγαστικά δάνεια και οι τράπεζες είναι πιο πρόθυμες να διαπραγματευτούν μετά την έκρηξη της αντίστασης τα τελευταία δώδεκα χρόνια. Μεταξύ του 2017 και του 2019, ο αριθμός των αστέγων στη Μαδρίτη αυξήθηκε κατά 25%, φτάνοντας επισήμως τα 2.583 άτομα, αν και άλλοι ειδικοί λένε ότι στην πραγματικότητα πρέπει να είναι περίπου 3.000. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 40.000 άστεγοι σε όλο το ισπανικό κράτος. [Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο αριθμός των αστέγων μόνο στο Λος Άντζελες ξεπερνά αυτόν τον αριθμό.]

Η πανδημία του κορωνοϊού επιδεινώνει την κατάσταση αυτή. Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει τις δουλειές τους - δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι τα μέτρα έκτακτης ανάγκης της κυβέρνησης έχουν ασχοληθεί περισσότερο με την αύξηση των αστυνομικών και πολεμικών εξουσιών, την προστασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρηματιών και των ανθρώπων με υποθήκες, και ως εκ τούτου έχουν αφήσει απροστάτευτους τους πιο επισφαλείς ανθρώπους - τους ενοικιαστές, τους ανθρώπους χωρίς χαρτιά και τους άστεγους. Από την άλλη πλευρά, είναι μια εποχή που οι πρωτοβουλίες αλληλεγγύης έχουν εξαπλωθεί με ταχύτητα φωτός, με *cacerolazos* (διαδηλώσεις θορύβου με κατσαρόλες και τηγάνια) στα μπαλκόνια και μια ραγδαία επέκταση των κοινωνικών διεκδικήσεων, όλα αυτά παρά την κατάσταση πολιορκίας που επέβαλε η κυβέρνηση.

Εν ολίγοις, δεν είναι απλώς η κατάλληλη στιγμή για μια απεργία ενοικίου, αλλά υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη από ποτέ να οργανωθούν τέτοιες πρωτοβουλίες *αμέσως τώρα*. Αν δεν είναι αυτή η κατάλληλη στιγμή - όταν οι συνθήκες αβεβαιότητας στον τομέα της στέγασης είναι στο υψηλότερο σημείο, με μια πανδημία και την ταχεία εξάπλωση κοινωνικών πρωτοβουλιών—ίσως να μην υπάρξει ποτέ μια καταλληλότερη στιγμή για να ξεκινήσει μια απεργία ενοικίου;

Ανησυχίες των ενοικιαστών

Είναι κατανοητό ότι οι ενοικιαστές που μπορεί να είναι υπέρ της απεργίας θα έχουν ορισμένες αμφιβολίες.

Πρακτικές και νομικές ανησυχίες

Οι αρχικές αμφιβολίες οφείλονται, απλώς, στην παντελή έλλειψη εξοικείωσης με τις απεργίες ενοικίου: απ' όσο γνωρίζουμε, δεν έχει γίνει καμία απεργία ενοικίου στην ισπανική επικράτεια από το 1931. Πώς λειτουργεί; Ποια είναι τα δικαιώματά μου και ποιες οι πιθανές κυρώσεις αν σταματήσω να πληρώνω το ενοίκιο;

Με λίγα λόγια, για να συμμετάσχετε στην απεργία ενοικίου πρέπει να κάνετε μόνο δύο πράγματα: να σταματήσετε να πληρώνετε και να το επικοινωνήσετε σε άλλους. Μπορείτε να ενημερώσετε τον ιδιοκτήτη για τη μη πληρωμή ή να μην το κάνετε. Η επικοινωνία μπορεί να ενισχύσει την απεργία, αλλά αν αρκετοί ενοικιαστές του ίδιου ιδιοκτήτη συμμετάσχουν, αυτό θα μεταφέρει το μήνυμα. Η Ένωση Ενοικιαστών της Γκραν Κανάρια έχει ένα παράδειγμα φόρμας που μπορείτε να στείλετε στον ιδιοκτήτη.

Το δεύτερο βήμα είναι πολύ σημαντικό: να ενημερώσετε τους άλλους ότι έχετε συμμετάσχει στην απεργία ενοικίου. Όσο περισσότεροι άνθρωποι συμμετέχουν, τόσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος για τον καθένα. Η καλύτερη μέθοδος είναι να μιλήσετε με τους γείτονές σας και να τους ενθαρρύνετε να συμμετάσχουν. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να ενημερώσετε για την απεργία δίκτυα που μπορούν να προσφέρουν αλληλεγγύη στην γειτονιά σας. Αυτά μπορεί να είναι σύλλογοι γειτονιάς, ενώσεις ενοικιαστών ή ακόμα και αλληλέγγυοι συνδικαλιστικοί φορείς, όπως η CNT. Αν γνωρίζουν πόσα άτομα περίπου είναι σε απεργία, θα μπορέσουν να διανείμουν πληροφορίες και πόρους και να βοηθήσουν στη διοργάνωση συλλογικής άμυνας σε περίπτωση διαδικασίας έξωσης. Θυμηθείτε: μαζί, είμαστε πολύ πιο δυνατοί.

Όσον αφορά τις νομικές συνέπειες, εάν σταματήσετε να πληρώνετε το ενοίκιο, ο ιδιοκτήτης μπορεί να κινήσει διαδικασία έξωσης για να σας διώξει από το διαμέρισμά σας. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, όταν πολλοί ενοικιαστές του ίδιου ιδιοκτήτη σταματούν να πληρώνουν το ενοίκιο, ο ιδιοκτήτης αναγκάζεται να καταλήξει σε συμφωνία που μπορεί να περιλαμβάνει μείωση του ενοικίου. Σε μια κατάσταση γενικευμένης κρίσης όπως η σημερινή, είναι πολύ πιθανό το κράτος να παρέμβει με αναστολή εξώσεων, αν πολλοί άνθρωποι συμμετάσχουν στην απεργία.

Συναισθηματικές ανησυχίες

Η συναισθηματική πτυχή είναι καθοριστική για μια απεργία ενοικίου. Η στεγαστική επισφάλεια υπάρχει παντού, κάθε μέρα. Το θεμελιώδες στοιχείο για να πυροδοτηθεί μια απεργία ενοικίου είναι το θάρρος εκείνων που λένε «ως εδώ», που αποφασίζουν να ρισκάρουν, να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Είναι λίγο παράδοξο: αν όλοι τολμήσουν, η νίκη είναι σχεδόν εγγυημένη και το ρίσκο πολύ μικρό. Αλλά αν όλοι διστάζουν, χωρίς την ασφάλεια της ομάδας, οι λίγοι που τολμούν μπορεί να χάσουν τα σπίτια τους.

Ωστόσο, αυτή τη στιγμή, έχουμε προφανώς το πλεονέκτημα. Εκατομμύρια άνθρωποι από φτωχιές γειτονιές βρίσκονται στην ίδια κατάσταση - και όλοι μας γνωρίζουμε ήδη ότι βρισκόμαστε σε αυτή την κατάσταση. Δεν είναι «μερικοί» εκείνοι που θα ρισκάρουν, διότι υπάρχουν ήδη δεκάδες χιλιάδες που έχουν χάσει τη δουλειά τους και δεν θα μπορούν να πληρώσουν το νοίκι τους, και ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί. Αν υποφέρουμε σιωπηλά, μπορεί να μην ρισκάρουμε τίποτα, αλλά παρ' όλα αυτά μπορεί να χάσουμε τα σπίτια μας. Αν όμως υψώσουμε τη φωνή μας και συλλογικοποιήσουμε τον αγώνα μας, έχουμε τα πάντα να κερδίσουμε και τίποτα να χάσουμε. Οι ελαφρώς πιο προνομιούχοι άνθρωποι - αυτοί που μπορούν να επιβιώσουν ένα μήνα, δύο μήνες, τρεις μήνες χωρίς μισθό ή που έχουν διατηρήσει τις δουλειές τους - έχουν επίσης πολλά να κερδίσουν αν ενωθούν με τους χιλιάδες ανθρώπους που δεν έχουν άλλη διέξοδο, γιατί κανείς μας δεν ξέρει πόσο θα διαρκέσει η καραντίνα ή πόσο θα συνεχιστεί η επακόλουθη οικονομική κρίση. Ανεξάρτητα από την πανδημία, στις περισσότερες πόλεις του ισπανικού κράτους, ήδη χάνουμε την πρόσβαση στη στέγαση. Αν επιστρέψει η κανονικότητα... τότε ο τουρισμός θα επιστρέψει μαζί με το Airbnb, τον εξευγενισμό και την αφόρητη πίεση των διαρκώς αυξανόμενων ενοικίων.

Έχουμε ένα άλλο πλεονέκτημα με το μέρος μας: κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, τα δικαστήρια παραλύουν επίσης. Ορισμένες πόλεις έχουν ήδη αναβάλει όλες τις εξώσεις και άλλοι δήμοι δεν θα μπορέσουν να τις διαχειριστούν καθόλου ή μόνο εξαιρετικά αργά.

Δεν θα μπορούσε να υπάρξει καλύτερη στιγμή για να ξεκινήσει μια απεργία ενοικίου. Το μόνο που χρειάζεται είναι να υψώσουμε τη φωνή μας και να συλλογικοποιήσουμε την κατάσταση που βιώνουμε όλοι μας.

Οργανώσεις που ειδικεύονται στον αγώνα για τη στέγαση

Οι κοινωνικές οργανώσεις παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο σε μια απεργία ενοικίου. Μπορούν να τη συγκαλέσουν, μπορούν να την υποστηρίξουν - ή μπορούν να την καταστρέψουν. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας ισχυρής και αποτελεσματικής σχέσης μεταξύ του στεγαστικού κινήματος και των οργανώσεων;

Πρώτον, πρέπει να αναγνωρίσουμε την πραγματικότητα των κινήματων για τη στέγαση. Το κίνημα αποτελείται από όλους όσους υποφέρουν από κακές συνθήκες στέγασης ή κινδυνεύουν να χάσουν την πρόσβαση στη στέγαση. Αυτοί, οι επισφαλείς, είναι αυτοί που έχουν να χάσουν και να κερδίσουν τα πάντα - αυτοί είναι που πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία να κηρύξουν απεργία ενοικίου ή άλλες πράξεις αντίστασης.

Η οργάνωση είναι ένα ζήτημα ύψιστης στρατηγικής σημασίας στο πλαίσιο μιας απεργίας ενοικίου, αλλά δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη οργάνωση που να είναι απαραίτητη. Μια οργάνωση που είναι ήδη πολύ ισχυρή μπορεί να καλέσει την απεργία, όπως στη Βαρκελώνη το 1931. Αλλά αν οι ίδιοι οι γείτονες χρειαστεί να απεργήσουν, θα καλέσουν οι ίδιοι την απεργία και στη συνέχεια θα δημιουργήσουν τις οργανώσεις που χρειάζονται για να χτίσουν υποστήριξη και να συντονίσουν τις δράσεις τους. Ακόμη και όταν υπάρχουν ήδη οργανώσεις που ειδικεύονται στη στέγαση, αν δεν ανταποκρίνονται στις άμεσες ανάγκες των κατοίκων, οι κάτοικοι θα τις αγνοήσουν και θα δημιουργήσουν τις δικές τους οργανώσεις. Και στην πολύ δυσάρεστη περίπτωση που μια οργάνωση θεωρήσει τον εαυτό της ιδιοκτήτη του κινήματος και προσπαθήσει να το καθοδηγήσει σύμφωνα με τις δικές της πολιτικές ανάγκες και όχι με τις ανάγκες των ενοίκων, όπως συνέβη στην απεργία στο St. Pancras του Λονδίνου το 1960, θα καταλήξει να σαμποτάρει την απεργία και να βλάψει τους ενοίκους.

Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των απεργιών ενοικίου έχει οργανωθεί από γυναίκες αντανakλά αυτή τη δυναμική: οι επίσημες οργανώσεις της Αριστεράς έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό σύμφωνα με μια πατριαρχική λογική που βάζει τα «κομματικά συμφέροντα» πάνω από τις ανθρώπινες ανάγκες των ανθρώπων που πλήττονται περισσότερο. Για το λόγο αυτό, οι γυναίκες συχνά οργανώνουν τις δικές τους δομές, μεταξύ άλλων, μέσα στα δικά τους δίκτυα και με τις δικές τους μεθόδους, αντί να ενταχθούν στις μεγάλες οργανώσεις που ήδη υπάρχουν.

Μια ισχυρή και αποτελεσματική σχέση μεταξύ του στεγαστικού κινήματος και των κοινωνικών οργανώσεων θα μπορούσε να βασιστεί σε αυτές τις αρχές:

1. Οι κοινωνικές οργανώσεις να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των κατοίκων. Μπορούν να βοηθήσουν στη χάραξη στρατηγικών, αλλά δεν πρέπει να κλείνουν τα μάτια στις πραγματικότητες και τις τάσεις των κατοίκων.
2. Οι οργανώσεις υπάρχουν για να υποστηρίζουν τους κατοίκους, όχι για να τους καθοδηγούν. Εάν οι οργανώσεις θεωρούν ότι η ηγεσία τους είναι απαραίτητη, οι κάτοικοι πιθανότατα θα αναγκαστούν να δημιουργήσουν τις δικές τους πρωτοβουλίες όταν η δράση είναι επείγουσα.
3. Οι πιο σημαντικές υποστηρικτικές δομές που μπορούν να προσφέρουν οι οργανώσεις είναι η ψυχοκοινωνική και η αμυντική στήριξη. Όσον αφορά την πρώτη, η οργάνωση βοηθά τους κατοίκους να δουν ότι δεν είναι μόνοι - ότι μαζί είναι δυνατοί, ότι μπορούν να νικήσουν. Μ' αυτήν την έννοια, το ουσιώδες είναι να ενδυναμώνουμε το ηθικό των ανθρώπων, όχι να τους αποθαρρύνουμε ή να σπέρνουμε φόβο ή ψευδείς επιφυλάξεις. Όσον αφορά τον αμυντικό τους ρόλο, αυτό αφορά στη συντονισμένη φυσική αντίσταση στις εξώσεις και στη συγκέντρωση νομικών πόρων για τις νομικές διαδικασίες. Χωρίς αυτή τη δραστηριότητα, οι απεργοί θα πέφτουν σπίτι-με-σπίτι.

Αντίθετα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας αντιπαραγωγικής σχέσης μεταξύ των κοινωνικών οργανώσεων και του στεγαστικού κινήματος;

Ειδικός ακτιβισμός. Είναι αξιοθαύμαστο όταν οι άνθρωποι αφιερώνουν τη ζωή τους σε αγώνες αλληλεγγύης για αξιοπρέπεια και ελευθερία. Αλλά προβληματικές δυναμικές προκύπτουν όταν από αυτή την προσέγγιση απορρέει μια εξειδίκευση που δημιουργεί απόσταση μεταξύ των ειδικών και των «κανονικών ανθρώπων». Στην περίπτωση του αγώνα για τη στέγαση, οι ακτιβιστές ενδέχεται να καταλήξουν να είναι πιο ευαισθητοποιημένοι στις απόψεις άλλων «οργανωμένων» ακτιβιστών, παρά στο τι πραγματικά συμβαίνει στους κατοίκους σε επισφάλεια. Κατά συνέπεια, δίνουν προτεραιότητα στα συμφέροντα της οργάνωσης (π.χ. προσέλκυση περισσότερων μελών, καλή εικόνα στα ΜΜΕ, απόκτηση κύρους μέσω διαπραγματεύσεων με τις αρχές), ενώ τα συμφέροντα των κατοίκων πρέπει πάντα να είναι σε προτεραιότητα (δηλαδή η απόκτηση πρόσβασης σε αξιοπρεπή και σταθερή στέγαση).

Αυτή η αποξένωση μεταξύ ακτιβιστών και γειτόνων μπορεί να εκδηλωθεί ως ψευδής επιφυλακτικότητα. Είναι αλήθεια ότι μια απεργία ενοικίου είναι ένας πολύ σκληρός αγώνας - δεν είναι κάτι που μπορεί να προταθεί ελαφρά

τη καρδιά. Όμως η συντηρητική στάση στην παρούσα κατάσταση φαίνεται να αρνείται την πραγματικότητα που πολλοί άνθρωποι ήδη βιώνουν. Μια απεργία ενοικίου είναι επικίνδυνη - αλλά είναι αναμφισβήτητο ότι μέσα στην τρέχουσα κρίση, ο κίνδυνος είναι ήδη εδώ. Αυτόν τον μήνα, δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι δεν θα μπορέσουν να πληρώσουν το ενοίκιο, για να μην αναφέρουμε τις δεκάδες χιλιάδες που ζουν ήδη στο δρόμο σε μια κατάσταση απόλυτης ευαλωτότητας.

Ο κίνδυνος του εξειδικευμένου ακτιβισμού είναι ιδιαίτερα μεγάλος στην περίπτωση των οικονομικά προνομιούχων. Είναι αξιοθαύμαστο όταν άνθρωποι από εύπορες οικογένειες αποφασίζουν να αγωνιστούν δίπλα σε επισφαλείς ανθρώπους. Αλλά είναι εντελώς απαράδεκτο για τέτοιους ανθρώπους να προσπαθούν να καθορίσουν τις προτεραιότητες ή να ορίσουν το ρυθμό των αγώνων των επισφαλών. Όπως σε όλες τις περιπτώσεις προνομίων, θα πρέπει να είναι διαφανείς με τους συντρόφους τους και ειλικρινείς με τον εαυτό τους και να στηρίζουν τους αγώνες των ανθρώπων σε επισφάλεια αντί να προσπαθούν να τους καθοδηγήσουν.

Περιορισμένη κλίμακα ή κατακερματισμένο όραμα. Είναι απολύτως κατανητό ότι οι άνθρωποι που έχουν αφιερώσει πολύ χρόνο στον αγώνα για τη στέγαση να αισθάνονται κάπως εκτοπισμένοι ή αμφίβολοι σχετικά με ένα γενικό κάλεσμα για απεργία στα ενοίκια. Πράγματι, θα ήταν ανησυχητικό αν δεν αισθάνονταν έτσι. Έχουν περάσει σχεδόν εκατό χρόνια από την τελευταία φορά που είδαμε απεργίες ενοικίων σε αυτήν την κλίμακα. Αλλά πρέπει επίσης να αναγνωρίσουμε ότι έχει περάσει σχεδόν ένας αιώνας από τότε που ο καπιταλισμός βίωσε μια κρίση τόσο έντονη όσο αυτή που εξελίσσεται σήμερα - και η απεργία ενοικίου εξακολουθεί να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο. Θα πρέπει να μας δίνει κάποια ανακούφιση το γεγονός ότι οι ενοικιαστές και οι οργανώσεις που συμμετείχαν σε απεργίες ενοικίου τα τελευταία τρία χρόνια στο Τορόντο και το Λος Άντζελες υποστηρίζουν το σημερινό διεθνές κάλεσμα.

Όσον αφορά τον κίνδυνο διαίρεσης των αγώνων, θεωρούμε εντελώς απαράδεκτο κάθε κάλεσμα που δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των αστέγων και των ατόμων χωρίς χαρτιά. Αν και είναι κατανητό ότι πολλές οργανώσεις που επιδιώκουν βραχυπρόθεσμες αλλαγές επικεντρώνονται σε ένα πιο εξειδικευμένο πεδίο ή ζήτημα, δεν πρέπει να συμβάλλουν στον κατακερματισμό των αγώνων, υπονομεύοντας τη δυνατότητα αλληλεγγύης. Αποτελεί τακτική του κράτους να προσφέρει λύσεις για τους ανθρώπους με δάνεια, αλλά τίποτα για τους ενοικιαστές. Δεν πρέπει να αναπαράγουμε αυτή την προσέγγιση, ακόμη και αν έχουμε καλές προθέσεις. Ως εκ τούτου, όλα τα καλέσματα θα πρέπει να υποστηρίζουν μια αναστολή εξώσεων και επίσης να νομιμοποιούν

την πρακτική της κατάληψης άδειων σπιτιών, ή τουλάχιστον να συνδέονται με καλέσματα που το κάνουν.

Σχετικά με τη διχοτόμηση μεταρρύθμιση/επανάσταση. Για να μιλήσουμε ξεκάθαρα είναι ψευδαίσθηση να πιστεύουμε ότι είναι δυνατόν να κερδίσουμε μια επανάσταση και να καταργήσουμε όλες τις καταπιεστικές δομές από τη μια μέρα στην άλλη: οι επαναστάσεις αποτελούνται από μια μακρά πορεία αγώνα μετά τον αγώνα. Είναι επίσης πλάνη να πιστεύουμε ότι είναι δυνατόν να κερδίσουμε πραγματικές μεταρρυθμίσεις χωρίς να δημιουργήσουμε μια δύναμη που να απειλεί την εξουσία του κράτους: τα κράτη διατηρούν τον κοινωνικό έλεγχο και την ευημερία της οικονομίας και δεν προστατεύουν όσους είναι αναλωσιμοι για αυτούς τους λόγους. Σχεδόν όλες οι πραγματικά ωφέλιμες μεταρρυθμίσεις έχουν κερδηθεί από επαναστατικά κινήματα, όχι από ρεφορμιστικά κινήματα.

Υπάρχουν πολλές σημαντικές συζητήσεις σχετικά με την κατάλληλη σχέση μεταξύ του κράτους και των πολιτικών κινήματων, σχετικά με την τακτική και τη στρατηγική. Αλλά είμαστε ισχυρότεροι όταν συνεργαζόμαστε - όταν όσοι είναι αφοσιωμένοι σε μικρές αλλά επείγουσες νίκες συνδέονται με όσους εργάζονται ενάντια στις θεμελιώδεις πηγές της εκμετάλλευσης και στρέφουν το βλέμμα τους σε έναν ορίζοντα όπου η εκμετάλλευση δεν θα υπάρχει πλέον. Στο τέλος της ημέρας, οι αγώνες μας αποτελούν ένα οικοσύστημα. Δεν θα πείσουμε όλο τον κόσμο να σκέφτεται όπως εμείς, ούτε θα κυριαρχήσουμε σε όλα τα κοινωνικά κινήματα - όποιος προσπαθεί να το κάνει αυτό, απλώς αποδυναμώνει το κίνημά του. Θα πρέπει να καλλιεργήσουμε υγιείς σχέσεις βασισμένες στην αλληλεγγύη μεταξύ διαφορετικών τμημάτων του ίδιου αγώνα, να μοιραζόμαστε όποτε είναι δυνατόν - και όταν αυτό δεν είναι εφικτό, να επιτρέπουμε ο ένας στον άλλον να συνεχίσει σε μια λίγο πολύ παράλληλη πορεία. Για να μπορέσει να λειτουργήσει αυτή η αλληλεγγύη, είναι απαραίτητο να σεβόμαστε το άμεσο έργο στο οποίο επικεντρώνονται κάποιοι άνθρωποι και ταυτόχρονα να μην καταγγέλλουμε τον «ριζοσπαστισμό» οποιασδήποτε ομάδας στα ΜΜΕ ή στην αστυνομία.

Είναι εύκολο για κάποιον που ξοδεύει τα μισά από τα εισοδήματά του στο ενοίκιο να εκτιμήσει έναν νόμο που περιορίζει το ενοίκιο· για κάποιον που δεν μπορεί να αντέξει οικονομικά την ιδιωτική ασφάλιση να εκτιμήσει τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας· για κάποιον που ζει σε ένα κατειλημμένο διαμέρισμα να εκτιμήσει μια αναστολή εξώσεων· για έναν μετανάστη να εκτιμήσει τη νομική προστασία κατά των απελάσεων. Όσοι δεν βιώνουν προσωπικά κάποια από αυτές τις καταστάσεις θα πρέπει να συμπάσχουν με όσους τις βιώνουν, προτού παγιώσουν τις πολιτικές τους ιδέες.

Ταυτόχρονα, πολλοί από εμάς που βιώνουμε την επισφάλεια επιλέγουμε να μην δημιουργούμε μια ταυτότητα από αυτήν. Πρέπει να πάμε στη ρίζα του προβλήματος. Η δημόσια υγεία και ο έλεγχος των ενοικίων είναι σπουδαία, αλλά οι νομικές μεταρρυθμίσεις και τα «δημόσια» αγαθά δεν είναι υπό τον έλεγχό μας, είναι υπό τον έλεγχο του κράτους, και δεν θα μας ωφεληθούν όταν το κράτος αποφασίσει ότι είναι άβολο να διατηρήσει αυτό που κάποτε μας έδωσε. Γιατί αυτή η πανδημία οδήγησε σε μια τόσο σοβαρή κρίση; Επειδή το κράτος έχει συνεχώς μειώσει την ποιότητα των υπηρεσιών δημόσιας υγείας. Γιατί έχει αυξηθεί τόσο πολύ το ενοίκιο; Επειδή το κράτος ψήφισε τον νόμο για την Αστική Μίσθωση, αφαιρώντας την προστασία που είχαν κερδίσει οι προηγούμενες γενιές.

Τα βραχυπρόθεσμα μέτρα είναι απαραίτητα, αλλά χρειαζόμαστε επίσης μια επαναστατική προοπτική, τουλάχιστον για όποιον δεν θέλει να περάσει όλη του τη ζωή παλεύοντας για ψίχουλα, για απλή επιβίωση.

Ορισμένα συμπεράσματα

Ο καπιταλισμός είναι παγκόσμιος. Τα κράτη αλληλοϋποστηρίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια επανάσταση σε ένα μόνο μέρος δεν είναι δυνατή, τουλάχιστον όχι μακροπρόθεσμα. Ένα διεθνιστικό όραμα είναι απαραίτητο σε αυτή την εποχή της πανδημίας, της ξеноφοβίας, των συνόρων και των πολυεθνικών εταιρειών. Στην Ισπανία, ο διεθνισμός έχει αποδυναμωθεί τα τελευταία χρόνια. Στη Λατινική Αμερική, υπήρξαν απεργίες και εξεγέρσεις για δωρεάν δημόσιες συγκοινωνίες, υπήρξαν δεξιά πραξικοπήματα, υπήρξαν μήνες και μήνες αγώνων και πολλοί θάνατοι. Ωστόσο, στο ισπανικό κράτος, ούτε μια λέξη. Στο Χονγκ Κονγκ, υπήρξε σχεδόν ένας ολόκληρος χρόνος διαδηλώσεων ενάντια στα νέα αυταρχικά μέτρα. Στην Ισπανία, σιωπή. Για όλο το 2019, ακριβώς στην άλλη πλευρά των Πυρηνάων, τα κίτρινα γιλέκα έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό αγωνιζόμενα ενάντια στη λιτότητα. Πόσες συγκεντρώσεις αλληλεγγύης έγιναν στο ισπανικό κράτος;

Τα κινήματα για ελευθερία και αξιοπρέπεια και ενάντια στην εκμετάλλευση πρέπει να είναι παγκόσμια. Αυτή τη στιγμή υποφέρουμε από μια παγκόσμια πανδημία - και τα ισχυρότερα κράτη, από τις ΗΠΑ μέχρι την Κίνα, αντιδρούν με απάθεια και θανάσιμη ανικανότητα ή με ένα επίπεδο αυταρχική επιτήρησης (drones, επιτήρηση θέσης των ατόμων σε πραγματικό χρόνο, κάμερες σε κάθε δημόσιο χώρο που χρησιμοποιούν αναγνώριση προσώπου). Στο ισπανικό κράτος, βλέπουμε έναν συνδυασμό ανικανότητας και αστυνομικού αυταρχισμού.

Η απεργία των ενοικίων εξαπλώνεται ήδη σε διάφορες νεοφιλελεύθερες χώρες, όπου τεράστιος αριθμός ανθρώπων κινδυνεύει να χάσει τα σπίτια του. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αυτή είναι η κατάσταση και εδώ στην Ισπανία. Αν δεν είμαστε ικανοί να διεθνοποιήσουμε τους αγώνες μας τώρα, θα είμαστε ποτέ;

Για αλληλεγγύη και αξιοπρέπεια, ενάντια στην επισφάλεια.

#RentStrikeNow

«Είναι απαραίτητο να μη ζει κανείς που στέκεται από πάνω μας, ρουφώντας το αίμα μας και στερώντας μας το δικαίωμα στη ζωή»

- Virginia Bolten

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΒΑΣΗΣ ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Φαναριωτών 12, Εξάρχεια | svea.gr | svea-info@riseup.net
Ανοιχτή συνέλευση κάθε Πέμπτη, στις 7 μμ.